Revista apare o dată la două luni. Următorul număr va apărea în octombrie.
Foto: Diego Hernandez
Anul II, Nr. 4, 2017

topLitera

REVISTĂ LITERARĂ

SONET X

Eşti carne şi oase, un act personal,
Un ins din grămadă cu chipul codat,
În grupul social injectat, numărat,
Cu nume, prenume, destul de banal.
Să ştii adevărul, valoare doi lei.
Şi globul terestru ne pare ciudat,
Căci curg generaţii, un val după val,
Pe frunţi cu-acel semn din zodiacul astral,
Al sorţii pecete, ce-n viaţă s-a dat.
Tu eşti pentru lume o cifră, un trup,
Un om oarecare ivit din noroi,
Apendice-adaos la şir nesfârşit.
Dar pot ca această idee s-o rup,
Căci dragostea naşte pe altfel de croi.
O lume întreagă îmi pari, dor cumplit.

Octav Ardeleanu

LINIŞTE

Trup gol şi neînsufleţit
Privirea ta de sticlă
Mă arde.
Pielea ta rece
Mă frige.
Culorile florilor din jurul tău
Mă transformă
Într-un cromofob.
Moartea din tine
Mă însufleţeşte, iubitule.
Văd cum te lasă
În infern
Şi în timp ce tu arzi,
Eu mă răcoresc pe pământ
Cu ajutorului brizei
Ce anunţă
Că nu mai eşti.

Alexandra Dobandi

CERUL

Stau la geam
Ma uit spre cer.
Văd lumina fumurie
Cum strabate ca un el,
Ceaţa albă şi pustie.

Şi cum stau mă uit la cer,
Văd cum cade câte o stea
Noapte albă argintie,
Floare de nu mă uita.

Şi cum stau şi mă gandesc,
Trec în stoluri amintiri,
Suspinând tare de dorul
Şi plecând cu viitorul.

Şi lasând să cadă stele
Ne vedem, usor în vis
Fără urme de durere,
Fără pic de romantism.

Ioana Casiana Hanga Ilovan
Lic. Teor. ,,O. C. Tăslăuanu"
Clasa a IX-a C

Poezie

PUNCTUL ÎNTÂLNIRII DORURILOR

Acasă poţi fi, oriunde în lume,
Dar oriunde ai fi, nu-i ca acasă la tine.
Departe tu pleci, în lumea cea mare,
Singur încerci, departe, peste hotare.
Să-ţi faci un viitor, mai bun decât acasă,
Oricât ai fi de bun, inima nu te lasă
Să-ţi părăseşti hotarul, pe care ai crescut,
Să-ţi părăseşti şi ţara, s-o iei de la-nceput
Se simte durerea care te mistuie în interior,
Şi cum te-apasă dor, cu dor
Care se-adună în inima ta,
Dar mereu tu asta vei schimba.
Şi, oricât ai fi de departe pe acest Pământ,
Plaiuri ca la tine-acasă, nici unde nu sunt.
Plecat oriunde-ai fi, departe în lume,
Mereu te vei întoarce, acasă la tine.
Unde mama şi tata acolo vor fi,
Oriunde în lume mereu vei trăi.
Un punct de convergenţă acasă îţi fixezi,
Iar când ţi-e dor de casă, familia să-ţi vezi.
Să fii cu ei… acolo, tu asta îţi doreşti
Mereu de ei aproape şi… fără să clipeşti
S-ajungi la ei, la poarta lor, la poarta părinţilor
Acolo, ei te-aşteaptă în suflet cu dor,
Şi te-aşteaptă acolo în acel pridvor
Unde ai crescut şi tu, odată
Şi ai plecat tot pe acea poartă
Pe care te întorci astăzi, înapoi acasă.
Acum dorul de ei nu te mai apasă,
Fiindcă eşti acolo unde ţi-ai dorit mereu,
Acasă la tine, lângă neamul tău.

Xenia-Simina Vîga
Lic. Teor. ,,O. C. Tăslăuanu"

DRUMUL SPRE EL…

Un munte întreg, îţi acoperă faţa,
Un deal plin de flori, îţi acoperă viaţa,
O furtună imensă, e în inima ta,
O mare întreaga, se-întinde în ea.
Un val imens de apă, a şters totul acum,
Iar o câmpie cu flori, te-aşteaptă în drum.

Ai munţi la picioare, câmpia-i lângă tine,
Dar tu, cum eşti gingaşă, nu ştii ce e mai bine,
Pădurea şi izvoare, te caută ne-ncetat,
Dar tu, de mult, le spun eu, tu dragă ai plecat.

Plecat-ai tu departe,
Cu al tău dor în spate,
Doar marea vă desparte,
Şi înc-o zi şi-o noapte.

Iar cerul te veghează, s-ajungi la el oricând,
Soarele şi luna, te urmăresc pe rând
Să fii mereu tu bine,
Brazi sunt lângă tine.
Acolo ne-ncetat,
De când tu ai plecat.

Xenia-Simina Vîga
Lic. Teor. ,,O. C. Tăslăuanu"

DEMOFOBIE

Un loc aglomerat,
Asaltat de persoane.
Plin,
Dar totuşi gol.
Mă regăsesc oare
În fiecare persoană
Încâlcită
În propriile-i gânduri?
Cei ce zâmbesc
Trezesc în mine
O gelozie-aprinsă.
De ce toţi se fericesc
De lucrurile vieţii?
Nu văd oare
Suferinţa, durerea,
Dezamăgirile
Ce ne încearcă,
Ne înjunghie ca nişte cuţite,
Ne sugrumă precum o frânghie
Atârnată rigid
În jurul gâtului?

Alexandra Dobandi

NOSTALGIE (SATULUI MEU NATAL LUERIU)

Din rărunchi de piatră seacă
La drum porni fir de apă,
Prin pământ scurmă de ani
Taie stâlpi de Călimani,
Pe sub scaun de Domn trece,
Iese la Fântâna Rece,
Pură, rece, cristalină,
Drumeţul setea-şi alină.

Câte generaţii oare
Au poposit la izvoare
Apărute-n calea lor
La drum lung, obositor?

Câte inimi însetate
De iubire şi dreptate
S-au răcorit fericite
Lângă jgheaburi vechi, cioplite

Veci pururea n-o să sece
Apa la Fântâna Rece
Din căuşul palmelor
Eu beau apă, eu sorb dor.

În amurg de zi cu soare,
Purtând pe umeri ulcioare,
Vin fetele să ia apă,
Flăcăii oile adapă
Roata şed lângă izvor
Tot o fată şi-un fecior
Sfioşi şi îmbujoraţi
De păcate nepătaţi.

Sună clopotul în vale
Toţi pornesc spre sat agale
Câini, mioare, merg ciopor
Cu ciobanii-n fruntea lor
Fetele rămân la urmă
Învelite-n colb de turmă

Cade noaptea peste sat
Rând pe rând ei se despart
Trudiţi, după zi de muncă,
Cinează, apoi se culcă
Focul e-nvelit în vatră
Câte-un câine abia mai latră
Pacea nopţii e stăpână
Peste ţarina română
Sigur noaptea şi-o petrece
Izvorul-Fântăna Rece

Maria Donciu

PERSONALITATEA

Perfecțiunea din tine o observi doar tu?
Personalitatea ta oare-o vede și restu'?
Sufletul gingaș de copil drăgălaș,
Care alții îl consideră laș…
E oare o poveste?
Sau doar o închipuire a subconștientului tău?
E oare adevărat ce e-n sufletul său?
E ceva ce nu poți descrie mereu,
Gingășie, fericire, bucurie,
Cuvinte ce te reînvie,
Din starea monotonă de zi cu zi,
Din gândurile timpurii
De toți și toate,
De griji și fapte,
De tot cea fost atunci cândva,
Ce-a fost atunci în viața ta
Și starea de atunci, și starea de acum,
Pentru toate astea, ai parcurs lung drum
Pentru a-ți fi ție bine,
Și lumii de lângă tine.

Xenia-Simina Vîga
Lic. Teor. ,,O. C. Tăslăuanu"

ÎNVĂȚĂTOAREA

Maică măiculița mea!
V-am ascultat dorința
Mi-ati spus, să merg la altă școală,
Numită „Școala Normală".

Mă cuprinde un dor și amu,
Cum mi-am lăsat leagănu,
Vatra caldă, șezătoare,
Să mă fac învățătoare.

Parcă o aud pe mama
Sara, când mă îndruma
Să viu apoi, în satu-mi iubit,
Unde am copilărit.

Da, mamă! Târgu nu se potrivește,
Așa cum omu-și dorește.
Te duci, faci prezența, în alt sat,
Unde ai fost repartizat!

Cînd „NORMALA" o am gătat,
Ca un soldat m-am înrolat
Și în sat și în oraș,
I-am slujit poporului!
„Doamne" multe am îndurat,
Prin sate pe unde am umblat,
Da, oamenii buni, m-au ajutat
Că multe neștiute m-au învățat.

Gabriela Lupu

FĂNICĂ

EXPOZIŢIUNEA

Pe strada Tufiş, la numărul unu per unu
din Târgu Măştilor, locuieşte Fănică,
al cărui sex e vestit în tot târgul
datorită perfecţiunii sale
de a simula dragostea şi
de a amăgi barmaniţele din vaginele
înfierbântate că va plăti consumaţia
la începutul lunii următoare
– în ziua de salariu - deşi
niciodată nu se ţine de cuvânt.

Sexul lui Fănică a devenit (după mulţi
ani de formare continuă) o vedetă,
este mai popular în târg decât Fănică însuşi!
Când ies în oraş în căutare
de cârciumi scabroase prin
vagine ascunse, sexul lui Fănică este asaltat
de paparazzi de la revistele lucioase
şi de admiratoare nimfomane
care cerşesc câte un autograf pe partea dorsală
şi o fotografie – dovadă palpabilă a existenţei
sale – iar bietul Fănică de-abia este observat,
ceea ce-i provoacă indispoziţie şi
nopţi întregi de insomnie,
asezonate cu frisoane,
alături avându-l doar pe fidelul *Xanax*...

INTRIGA

Fănică este zvonist specializat
în colectarea şi răspândirea
bârfelor comune.
Targetul stabilit de superiorii săi
este de o sută de bârfe pe lună
împrăştiate într-un mediu cât mai variat,
favorabil dezvoltării şi multiplicării lor.
Fire ambiţioasă, Fănică reuşeşte
de cele mai multe ori să dubleze
numărul impus, fiind numit Angajatul lunii
şi primind drept bonus câte o acadea
modelată ca o vulvă halocinogenă...

DESFĂŞURAREA ACŢIUNII

În casa lui Fănică de pe strada Tufiş
locuieşte şi un cactus ale cărui flori
au menstruaţie o dată la
douăzeci şi opt de zile,
iar Fănică trebuie să le cumpere lunar
de la *Farmacia inimii, Catenaaa*
tampoane *o.b.* pentru
a nu-şi păta parchetul de cireş
cu picuri de sânge din flori de cactus.
Sexul lui Fănică îl urăşte pe Miguel,
cactusul căruia-i este lene şi
să se bărbierească, are doar pretenţii,
nu acceptă decât apă îndoită
cu *Jose Cuervo* ca să-i treacă
dorul de casă şi nu aduce
niciun beneficiu (nici măcar estetic)
locuinţei de la numărul unu per unu...

Într-o iarnă, sexul lui Fănică
s-a îmbolnăvit de surmenaj.
Muncise prea mult în ultimii
douăzeci de ani, nu avusese mai mult
de două zile de concediu,
iar asta i-a afectat virilitatea,
l-a ţintuit la pat timp de nouă zile.
Pentru că nu era capabil să-şi
poarte singur de grijă,

Fănică a fost nevoit să-şi ia
concediu medical pentru a sta acasă
alături de camaradul său,
pentru a-i fi alături în acele
momente de suferinţă.
Cel mai mult a suferit orgoliul
sexului lui Fănică; el nu-şi putea
imagina o înjosire mai mare
decât cea pe care a trăit-o în cele
nouă zile fatidice, când – lipsit de vlagă -
şi-a dat seama că este doar un organ
amărât...

Fănică este resentimentar, este supărat
pe toate femeile deoarece
încă suferă din cauza mamei sale, Nuţi,
care l-a abandonat fiindcă
se săturase de mojiciile lui.
Totuşi, aceasta îi trimite anual
câte o scrisoare pe care, după ce
o citeşte cu ochii înlăcrimaţi,
Fănică o utilizează ca hârtie igienică:

Îţi scriu din Infern cu litere care
fug de pe limbă în toate direcţiile,
cu litere atee care (la fel ca tine)
nu mai au respect pentru Dumnezeu,
pentru trecut şi pentru mine...
Dintre coapsele mele ai ieşit,
te-am născut şi te-am pus la
cei nouă sâni ai mei ca să te hrănesc
cu lapte din cer îndulcit cu pelin.
Te-am văzut crescând până la
înaltul greşelilor tale,
te-am văzut îndepărtându-te
de coloana ta vertebrală...
M-am săturat să te tot nasc
degeaba, să te alăptez cu
lapte ceresc, iar tu, inconştientul,
să-l înlocuieşti cu sex, alcool şi
perfuzii (Sex and drugs and rock and roll,
cum cânta Ian Dury!).

Mi s-au dislocat coapsele
de la atâta împins, lichidul amniotic
mi s-a transformat în otravă şi
nu te mai poate înghiţi fără să nu
se îmbolnăvească şi să moară
de fiecare dată când treci prin el.
Până şi Ghiţă (donator de spermă
rezonabil şi naiv) a îmbătrânit
şi a obosit să vadă aceleaşi greşeli,
acelaşi fruct şiret care îţi putrezeşte viaţa!
Chiar şi sufletul tău vrea să plece
din trupul tău păcătos (am ascultat
convorbirea lui cu alte suflete
când eram de serviciu la centrala telefonică
din Infern şi l-am auzit şuşotind că
organizează o grevă de avertisment,
iar apoi - dacă nu te schimbi şi
nu-l dai dracului de păcat originar – va fugi
cât mai departe de tine,
spre trupurile animalelor sălbatice,
mai uşor de vegheat şi cu mai puţine orgolii
care te otrăvesc mai ceva ca
E-urile din alimentele voastre).
Anul ăsta e ultimul în care îţi mai tolerez
zguduitul coapselor, scâncetele de pisoi
mâncat de şobolani şi lamentările
de babă-clepsidră care mai are de trăit
doar câteva fire de nisip!

Mama ta,
Nuţi

Sexul lui Fănică nu a plăcut-o niciodată pe Nuţi,
pe Ghiţă nici atât, iar de Nicuşor (prâslea)
face întotdeauna mişto.
Totuşi, Nicuşor a fost mereu fascinat
de simbioza psihică dintre Fănică şi sexul său,
chiar gelos – uneori – pe legătura
lor afectuoasă şi indestructibilă.
Sexul lui Fănică primeşte de sărbători
cadouri mai valoroase decât Nicuşor şi
i se acordă toată încrederea şi atenţia lui
Fănică.
El are permanent timp pentru
sexul şi nevoile lui,
comunică la un nivel intuitiv,
se admiră, se respectă şi
se idolatrizează reciproc...

Într-un sertar dintr-un dulap mahon
tronează fotografia nudă a iubitei lui Fănică
din timpul studenţiei...
Uneori, când îl apucă pofta de retrospecţie,
Fănică scoate hârtia îngălbenită şi – alături
de un număr prim de pahare de *Recaş*
sau de *Ciuc* – retrăieşte momentele petrecute
alături de Dina, îi dă un telefon să vadă
dacă nu s-a măritat, dacă nu a făcut vreun
copil
c-un intelectual cuminte şi fidel,
dar fără *sare şi piper*.
Dina nu i-a fost indiferentă niciodată,
chiar a plăcut-o, iar sexul lui Fănică a fost
de-a dreptul amorezat de ea,
dar un bărbat adevărat - un bărbat ca el –
vrea să-şi trăiască viaţa, vrea să evolueze,
să cunoască senzaţii decadente şi
femei atractive, să asmută poliţia şofând cu
doza de bere între picioare şi cu două ţigări în
colţul gurii – *una să fie de sufletul morţilor*
şi una de sufletul viilor! – aşa cum îi şade bine
unui loverboy din filmele americane,
unui don Juan din *Corazon Salvaje*,
unui june prim din ţinuturi târgumăştiene...
Fănică întoarce fotografia şi
citeşte poemul suferind,
scris de Dina în noaptea despărţirii lor:

Ochii-i dansează vioi pe trupul meu scăldat
în lacrimi şi speranţe,
în rugăminţi şi aşteptări deşarte...
Mâinile-i se plimbă leneşe pe picioarele mele
înrădăcinate în pământul argilos...
Buzele-i ating uşor ca un vis de după amiază
părul meu transformat în crengi uscate
pe care se aşază graurii obosiţi...
Picioarele-i se îndepărtează înfricoşate
de ceea ce a simţit el atunci când a atins
copacul aplecat de dor,
copacul uscat care am devenit...
Nu voi mai fi niciodată seducătoarea
Femeie-salcie care l-a atras
cândva sub umbra ei!

Poemul ăsta-i smulge de fiecare dată
câte un regret microscopic,
dar îl alungă într-o secundă când îşi aminteşte
că este seară house în *Club 69* din centru
şi trebuie să ajungă cât mai repede
acolo – la distracţie şi mostre de ţigări ecologice
oferite cadou - înainte de a-l apuca oboseala
şi melancoliile acute...

Într-o vară, Fănică s-a reîndrăgostit de muzica
din adolescenţă - de inegalabilul rock -
mai ales de melodia lui Joan Jett
pe care o asculta de la prânz şi până-n
noapte:
I love rock and roll,
so put anotha dime in the jukebox baby
I love rock and roll,
so come and take some time and dance with
me!
Chiar şi când se uita la televizor, mânca,
făcea sex sau duş, fredona I love rock and
roll!
Cactusul Miguel nu suportă rockul şi
devine stresat de fiecare dată când îi
răsună în capul mustăcios basul violent,
ba chiar şi florile lui au fost afectate,
iar timp de-o lună nu au avut menstruaţie
(Miguel şi-a scuipat în sân de trei ori,
a şoptit *O, Dios mío!* şi s-a rugat să nu-i fi
rămas florile gravide, aşa stafidite, alcoolice şi
fără zestre c-apoi nu le mai ia
nici cactusul din plastic de neveste!)

PUNCTUL CULMINANT

În urma unei vizite medicale, lui Fănică
i s-a recomandat să renunţe la fumat
dacă doreşte să-şi păstreze potenţa
la acelaşi nivel înalt...
Aşa că a vrut să o facă într-un mod demn de
reţinut
şi a fumat un pachet de ţigări odată
ca să i se facă rău, dar – deşi l-au apucat
ameţelile
şi a vomitat o oră – de ţigări nu s-a lăsat
şi nici ele de el, ba din contră,
după ce au trecut împreună
prin acel chin, s-au apropiat mai mult,
relaţia lor a progresat de la stadiul de
convivi vicioşi la cel de prieteni intimi,
de fraţi de cruce care-şi împart plăcerile
şi icnirile, blankurile de gândire şi tulburările
de vedere care-i vizitează tot mai des...

Pe peretele dinspre vest al dormitorului lui
Fănică
se află o uşă magică spre un ţinut perfect,
de basm, în care femeile au câte două perechi
de sâni în formă de măr *Jonathan*,
buze cu gust de cireşe amare,
sunt amnezice, altruiste, darnice,
nu cunosc otrava geloziei şi-s frumoase
precum Ileana Cosânzeana sau Albă ca
Zăpada.
Săptămânal, Fănică trece prin uşa magică
spre o altă lume, o lume care-i cade la picioare,
îl îmbie cu narghilea şi fructe confiate,
îl unge rege, îi aduce prinţese şi vrăjitoare
care-i dau în cărţi şi-l sfătuiesc
pe care drum să apuce pentru a-i fi bine lui
şi sexului său (căruia i s-a construit o statuie
de aur în formă de muschetă), dar – din

nefericire
pentru el – la căderea nopţii trebuie să părăsească
ţinutul de vis, altfel riscă să se metamorfozeze
într-un broscoi râios cu privire mioapă...
În urma unei astfel de vizite, Fănică s-a împreunat
cu periculoasa Tanţa, iar partidele lor de amor
semănau cu exerciţiile contorsioniştilor de la Cirque du Soleil, Fănică fiind cât pe ce să atingă punctul A,
al amorezării de regina devoratoare de inşi purtători de izmene.
În urma acestei aventuri - din transpiraţie, salivă,
spermă şi sânge - s-a născut un copil care i-a cam dat peste cap programul de burlac al lui Fănică.
Totuşi, şi-a asumat paternitatea, şi-a învins fobia de responsabilităţi, şi l-a adus pentru o zi şi-o noapte pe copil în casa lui
din strada Tufiş, numărul unu per unu.
Când l-a văzut, cactusul Miguel a crezut că vreo floare de-a lui l-a făcut de ruşine,
aducându-i acasă un bastard cu ochi de egiptean, plâns de mâţă-n călduri şi
piele de culoarea nisipului mucegăit.
Era gata să facă un scandal de pomină,
să evoce starea de alertă generală,
să pregătească metodele de tortură uzuale (bătaie şi înjurături) până când ele recunosc păcatul săvârşit, iar când colo,
era copilul stăpânului...
Mare fericire a căzut atunci pe capul bătrânului Miguel (i-a mulţumit lui *Díos* de trei ori, făcându-şi cruce cu limba pe cerul gurii
fiindcă mâinile-i erau ocupate cu nuiele) şi i-a mulţumit în sinea lui stăpânului Fănică pentru că-i tatăl bastardului (nu-l interesa cine-i mama,
important era că nu aparţinea fetelor sale, florilor sale zbârcite care nu-şi mai găseau soţi
nici prin intermediul site-ului *noi2.ro* şi nici cu ajutorul mentalistelor care luau bani
cu împrumut de la Fănică în schimbul achitării dobânzii în natură)...

Douăzeci şi patru de ore împreună cu plodul său
păreau eternitate şi-i provocau proaspătului tătic
o stare de angoasă care-l făcea să se uşureze din jumătate în jumătate de oră.
Comunicarea între cei doi – tată şi fiu – era defectuoasă, copilul scâncea, urla, plângea, gângurea, râgâia, voma şi făcea pe el, iar nefericitul Fănică se vedea cu mult depăşit de situaţie,
nu ştia cum să mai adune,
cum să asaneze secreţiile care izvorau neîncetat din toate orificiile nou-născutului...
Nu putea cere ajutorul mamei copilului fiindcă
nu-i era permisă trecerea prin uşa magică spre
ţinutul Tanţei, poarta deschizându-se doar o dată pe zi pentru intrare şi
o dată pe zi pentru ieşire...
Dintr-odată, o idee veninoasă şi-a făcut loc prin creierul lui Fănică, alături de urmele de mucus
rămas de la sinuzita din iarna trecută (când şi-a tras-o pe o pârtie de schi, iar sexul lui s-a încăpăţânat să nu ejaculeze decât după treizeci de minute, iar Fănică şi partenera de ocazie s-au ales cu gripă severă, aprindere de plămâni şi sinuzită)...
Ideea nou-născută îi sugera, îi dovedea, chiar, că nu mai este el răsfăţatul tuturor,
ci acum altcineva beneficiază de asta!
Şi-a dat seama că a devenit adult cu acte-n regulă, că nu mai este tânărul de odinioară,
că trebuie să-şi accepte şi respecte statutul de tată, cu sau fără voia lui...
Se uita la copil, se uita la sexul lui şi
nu ştia pe care să-l satisfacă mai repede,
de care să se simtă mai ataşat şi mai responsabil...
Copilul era carne din sperma lui,
iar sexul era carne din carnea lui...
Dificilă decizie...

După experienţa celor douăzeci şi patru de ore
alături de plodul său, Fănică s-a răzgândit şi nu a mai dorit să-l aducă din ţinutul său,
să se implice prea des în educaţia lui,
constatând (cu uşurare şi bucurie) că acesta creşte oricum, chiar dacă nu este el prin preajmă,
fiindu-i suficientă prezenţa Tanţei
şi a bonelor tailandeze.
Astfel, viaţa lui Fănică şi-a reluat cursul iniţial, cel al desfrânării şi al trăirilor tuturor experienţelor gustoase şi surescitante.
S-a înscris chiar, pe lista de aştepare a vizitatorilor pe Lună, intrând în manualele de istorie, alături de Andreea Esca.
O astfel de companie în paginile necitite ale cărţilor educative nu a făcut decât să-i sporească
autostima, recunoscând că la naşterea sa, ursitoarele au fost darnice cu el, fiind fermecate de ochii lui întunecaţi prin care se întrezăreau spiritul voluntar şi nestatornic...

DEZNODĂMÂNTUL

Cu ocazia zilei tale de naştere,
colegii de serviciu îţi doresc un sincer
La mulţi ani, multă sănătate, putere
de muncă şi-ţi oferă cu drag un buchet
de trandafiri care să-ţi coloreze viaţa!, scria pe
biletul ataşat florilor de pe biroul lui Fănică în acea zi de toamnă ploioasă.
Pe sărbătorit nu l-a încântat deloc această atenţie a colegilor, deoarece dorea să treacă neobservată ziua lui de naştere,
schimbarea prefixului,
apariţia primelor fire de păr alb,
schimbarea de amabillităţi şi replici expirate,
pregătirea unui bufet cu gustări calde şi reci,
cu sucuri, cafele şi tării,
asezonate cu glume proaste care să
dizolve atmosfera de sărbătoare funerară.
În cele din urmă, spre sfârşitul programului, le-a transmis câte un email tuturor celor care s-au semnat în bileţelul aniversar,
invitându-i, fără plăcere, în biroul său
la o măslină, o grisină şi-o ţigară...
După trecerea orei de plictiseală comună, fiecare şi-a luat catrafusele şi a plecat
în treaba lui, Fănică a adunat resturile,
şi-a luat buchetul şi a plecat spre casa lui,
încet, tărăgănat şi fără chef.

În clipa în care a trecut pragul casei sale,
s-a petrecut un miracol: florile cactusului Miguel
s-au înroşit, au început să tremure şi
să cânte: *La cucaracha, la cucaracha*
Ya no pude caminar
Porque no tiene, porque le falta
Las dos paticas de atras!
Cactusul Miguel s-a enervat şi şi-a aprins un trabuc cubanez (dovadă clară de nervi!), Fănică s-a amuzat şi, dându-şi seama care e motivul
veseliei florilor, şi-a aşezat buchetul de trandafiri
lângă ghiveciul cactusului.
În scurt timp a început un schimb
de priviri senzuale şi replici languroase,
oftaturi şi clipiri mărunte din gene între florile cactusului Miguel şi trandafirii aniversari.
După câteva ore de flirt continuu, atingeri timide
şi săruturi întâmplătoare, stăpânului Fănică i s-a cerut acceptul de a deveni naşul cuplurilor
care tocmai şi-au anunţat dragostea şi intenţia de căsătorie în următoarele ore,
deoarece timpul trecea şi florile se apropiau cu paşi grăbiţi de ofilire...
Miguel era în culmea fericirii, a dat pe gât o sută de *Jose Cuervo*, a început să chiuie şi să se bucure că apucă să-şi vadă mirese odraslele preaiubite şi uscăţite.
S-au organizat toţi locuitorii apartamentului de la numărul unu per unu de pe strada Tufiş din Târgu Măştilor şi au pregătit o nuntă ca-n poveşti, cu acces doar pentru Vip-uri.
Florile cactusului şi-au îmbrăcat rochiile din pânză de păianjen, trandafirii şi-au întărit ţepii,
Miguel şi-a răsucit mustăţile, sexul lui Fănică s-a ofticat pentru că nu a fost invitat la nuntă,
Fănică şi-a îmbrăcat costumul de duminică şi a pornit, emoţionat, alături de nuntaşi
pe Aleea Utopiei, spre Restaurantul Fericirii în care a avut loc petrecerea care a ţinut
trei zile şi trei nopţi, până când
au rămas fără muzică şi alcool,
fiind nevoiţi să se întoarcă fiecare
pe la casele lor solitare şi ordinare...

Hristina Doroftei

Proză

ŞI TOTUŞI UITĂM...

Ce este uitarea? Ce înseamnă să uiţi?

Uitarea poate înseamna deopotrivă refugiu, pedeapsă ori binecuvântare. De ce? Ei bine, eu cred că fiecare dintre noi deţine un răspuns propriu. Eu îl am pe al meu, iar al dvs. se poate întâlni cu al meu, sau poate fi altul.

Cert este că există diferite unghiuri de vedere atunci când abordăm problema uitării. Ea poate fi patologie, deci involuntară şi incontrolabilă. Amintirile se risipesc treptat şi sunt luate pe rând de sub ochii minţii. În afara patologiei, uitarea este o alegere. Uneori este o dorinţă, alteori nu intervine oricât ne-am dori.

De ce uităm uneori şi de ce nu putem uita alteori?

Poate pentru că asemeni oricărui alt lucru, ,,sabia uitării'' are şi ea două tăişuri. Şi există totodată o graniţă fluidă între uitare-neuitare. Căci nimic nu poate fi doar într-un fel sau altul. Există în toate limita de mijloc, o căutare a echilibrului. Parcă totul se cuvine a fi pus pe talerele unei balanţe, pe care trebuie să ne străduim să le menţinem măcar la limita cu echilibrul. Şi asta pentru că de echilibru şi stabilitate are cea mai mare nevoie fiinţa umană. Asta căutăm cu toţii la fiecare pas. Prin echilibru, răbdare şi cumpătare se pot înfăptui toate lucrurile bune şi durabile.

Este la fel de adevărat că uneori ,,a uita'' este doar un mod de a spune. Nu uităm niciodată propriu-zis, ci pur şi simplu acel ceva încetează să ne mai afecteze prin faptul că efectul este diminuat.

Să uiţi ce e viaţa

A uita cum să trăieşti frumos înseamnă să te laşi copleşit de problemele cotidiene, de ,,dramele'' proprii, să ajungi să crezi că doar acestea există şi că numai pe ele merită să te concentrezi. Înseamnă să uiţi că dincolo de tine şi de sentimentele tale există şi alte lucruri care merită timpul şi atenţia ta. Dar dincolo de faptul că viaţa este un set de teste la care învăţăm din mers răspunsurile corecte, dar şi cum este mai bine să le transformăm pe cele incorecte, nu trebuie să uităm nicio clipă că viaţa este prilejul nostru de a scrie o poveste frumoasă.

Nu trebuie să uităm că viaţa este ,,un sejur'' cu un termen care se împlineşte o dată, şi niciodată atunci când ne-am dori, dar uneori mai repede decât ne-am putea aştepta. Tindem, mai ales când suntem tineri, să plasăm acest termen într-un viitor foarte îndepărtat. E uşor să facem asta când simţim că avem totul de partea noastră, viaţa ne răsfaţă, iar timpul, prieten bun, curge altfel. Din păcate ori din fericire, niciodată nu putem ştii nimic cu exactitate, chiar dacă de cele mai multe ori ne-am dori asta, iar uneori incertitudinea devine motiv de frustrare, neliniște şi insomnie. Dar aşa e viaţa: mereu surprinzătoare.

Deseori mă întreb cum ne putem împăca, noi, oamenii, cu gândul că suntem atât de trecători, atât de fragili. De unde reuşim să ne luăm pofta de viaţă? Cum ne putem împăca atât de uşor cu condiţia noastră? Cum putem fi fericiţi azi când niciodată nu putem şti ce va fi mâine? De unde tăria de a trece peste toate continuând să zâmbim când suntem conştienţi că nu ne vom mai întâlni vreodată cu clipele trecute? De unde puterea şi înţelepciunea de a vedea în moarte un sfârşit firesc, pe care îl acceptăm şi apoi îl aşteptăm cu resemnare? Cum putem mereu continua, uitând toate astea?

În locul unui răspuns, nu pot decât să mă gândesc la complexitatea psihicului uman. De acolo pleacă totul: şi raţiunea, şi simţirea. Cu fiecare etapă a existenţei sale, omul priveşte şi înţelege diferit viaţa. Concepţiile i se schimbă la fel cum i se schimbă înfăţişarea. El ajunge să vadă viaţa mereu altfel, şi probabil la fel vede şi sfârşitul ei. Dar dacă acesta este mersul firesc al lucrurilor, presupun că nu putem fi decât bucuroşi. Poate aşa e cel mai bine. Nu putem şti. Dar pe mine tot mă frământă acel ,,de ce?''.

Oricât am încerca, nu putem nega faptul că fiecare avem momente în care uităm: să ne bucurăm, să trăim, să vedem frumuseţea şi profunzimea lucrurilor simple, dar reale. Adesea pierdem din vedere esenţa, adevărul, frumosul... Toţi facem asta, dar nu toţi au puterea de a realiza şi reflecta asupra acestor probleme. Alegăm orbiţi de iluzii, de mândrie, de răutate ori poate doar de o speranţă în imposibil, mereu spre ceva ,,mai mult''. Uităm că ,,mai mult'' nu înseamnă neapărat ceea ce avem nevoie de fapt. Nu ne ştim limitele. Nu ştim când e bine să ne mulţumim şi să ne oprim din goană. Uităm că toate acestea nu îşi au rostul şi că tot ce vom reuşi de fapt va fi să ne afundăm tot mai tare în nemulţumire, frustrare, chin. Ne luăm singuri şansa fericirii, iar apoi căutăm cu disperare vinovaţi. E bine ce facem? Merită să ne scriem astfel povestea? De ce să nu trăim frumos, exemplar? De ce să luăm mereu exemplul majorităţii, care cu fiecare pas e tot mai aproape de marginea prăpastiei? E aşa important să-i urmăm doar pentru a nu părea ,,altfel''? De parcă acesta ar fi cel mai rău lucru din lume. Nu, de fapt eu o văd ca pe o binecuvântare.

Uităm că suntem oameni şi că nu este chiar aşa rău să greşim atâta timp cât avem puterea de a învăţa din erori. Dar nu acceptăm uşor înfrângerile, nici să ştim bine că se prăbuşeşte cerul. Mai avem atâtea de învăţat... Dar oare suntem cu toţii conştienţi de asta? Dorim schimbări majore în bine, ne revoltăm că nimeni nu le face, dar nu încercăm singuri. Ne dorim un viitor luminos, dar luptăm suficient ca să-l meritărm? În cele din urmă, totul pleacă de la noi, din interiorul nostru, din lumea noastră interioară. Păcat însă că... uităm. Iar când nu te cunoşti şi nu îţi cunoşti limitele, nimic nu-ţi va fi vreodată de ajuns. Singur te condamni.

Să uiţi de tine uneori, dar să nu uiţi cine eşti

E bine atunci când, din nevoia de reculegere, mai uităm de noi preţ de câteva clipe. Acesta e unul dintre aspectele pozitive, sănătoase, ale uitării. Aşadar, să ne permitem să uităm de noi, din când în când, dar să nu uităm niciodată cine suntem şi care ne e scopul.

Pentru fiecare prezentul este o pagină albă, pe care temători, ne adunăm curaj să scriem, e o pânză pe care ne pregătim să pictăm. La început, suprafaţa albă, goală, sperie, căci nu ştim prea bine cum să o scriem cât mai frumos şi mai corect, nu ne putem decide asupra culorilor. Trebuie să îţi dai seama cum şi cu ce să o umpli. Nu oricine reuşeşte să o facă frumos, pentru că şi aceasta este o artă căreia mai întâi trebuie să îi desluşeşti misterele. Cel mai greu este să îţi aminteşti cine eşti tocmai în momentele decisive, în care ai pagina albă în faţă şi să nu încerci să acţionezi împotriva firii şi sentimentelor.

Ceea ,,ce e bine'' nu este totdeauna ceea ce e corect şi bun pentru sine. Când încerci să faci lucrurile pentru că ,,aşa se cuvine'', rişti să mai şi greşeşti, să te obişnuieşti cu greşeli şi să uiţi ce îţi doreai iniţial. În asta stă cheia împlinirii, mulţumirii de sine şi implicit a fericirii. Nu poţi ajunge vreodată să simţi împlinirea şi mulţumirea de sine dacă lupţi împotriva a ceea ce eşti.

Uitarea este şi un pretext pentru aducerea aminte. Conştientizarea uitării atrage o profundă înţelegere a ei: a ceea ce este, a rolului ei, a prezenţei şi absenţei acesteia. Uitarea înseamnă, de multe ori, uşurătate, eliberare de negativ, de tensiune. E un moment de respiro absolut necesar. Aducerea aminte şi conştientizarea uitării este prilej de meditaţie şi de reflecţie asupra sinelui şi a lumii.

Uitarea caracterizează omul, fie că este vorba despre cunoştinţe, lucruri, experienţe, toate ajung odată să fie prea multe. Uităm pentru a ne uşura conştiinţa, pentru a găsi puterea de a merge mai departe şi a ne continua căutările. Ajungem să uităm oamenii, întâmplări, pentru a face loc altora. Adesea recurgem la uitare din proprie iniţiativă. Sunt momente în care ne amintim lucruri demult uitate, pe care nu credeam că le mai ştim, pot fi reînviate senzaţii ori sentimente demult apuse.

Ilustrație: Alexandra Krah

Dar alegem să uităm pentru a mai da jos din greutăţile ce le purtăm pe umeri pentru a putea, pentru câteva clipe, să respirăm mai uşor, pentru ca atunci când vom porni iar la drum să o putem face dornici de nou. Cred cu tărie că uitarea este modalitatea noastră de a trece peste încercările vieţii, concentrându-ne pe clipa prezentului şi pe iluzia viitorului. Oricât de tare ne-ar lovi, noi aşa reacţionăm: acceptăm, învăţăm şi uităm, aparent, ce ne dăunează. Aşa devenim mai puternici, mai înţelepţi şi mai puţin vulnerabili.

Să uiţi înseamnă să mai dai laolaltă din griji, să ai curajul să nu priveşti doar înainte, ci şi în jur. Să poţi să pierzi noţiunea timpului privind cerul zilei şi al nopţii, să observi uşurătatea norilor, zborul lin al păsărilor şi strălucirea stelelor în liniştea nopţii. Să observi înseamnă să nu treci nepăsător pe lângă lucrurile frumoase care fac viaţa mai interesantă. Este important să ne amintim că suntem vii şi că, prin definiţie, condiţia umană nu este sinonimă cu captivitatea într-o temniţă pe care aproape de fiecare dată ne-o construim singuri. Trebuie să uităm uneori pentru a ne aminti să ne mai trăim şi frumos zilele. E o datorie faţă de sine. Dar poate fi greu şi de aceea... uneori uităm.

Cosmina Marcela Oltean
UNAGE Iaşi

PIPETA

- Și nu a mai fost găsit?
- Nu, și dacă s-ar găsi acea pipetă sigur s-ar întoarce după ea.
- Dar de unde să știe?
- E un nebun, dacă a luat și darul lui Dumnezeu atunci va fi un dezastru, spunea detectivul Huțan.

Doctorul se miră. Nu îi venea să creadă că o pipetă a distrus liniștea și evident el și domnul Tenescu își vor pierde locul de muncă pe lângă alți și alți doctori și preoți.

Acest geniu nebun despre care vorbesc toți înainte era cel mai iubit preot din zonă. Toată lumea știa că e un bun chimist pentru că asta a fost înainte și încă unul foarte bun. La origini a fost și este un ateu dar și omul cu 1001 de fețe, lucru neștiut de nimeni cu excepția familiei.

Un bun prieten îi este Tenescu, celălalt preot al bisericii. Acesta nu a bănuit niciodată că va face picătura ce va da viața veșnică și nemurirea. Deși știa multe lucruri despre el și familia sa, nu și-a pus niciun semn de întrebare niciodată.

Numele lui complet este Tontu Persiciliu, nume ce i-a adus multă batjocură în copilărie, iubea chimia și era un ateu convins că va reuși să ia darul lui Dumnezeu. Familia lui era stranie. Soția lui, Ruxandra, toți o știau ca pe o femeie harnică și frumoasă dar care ieșea mereu afară în mijlocul orașului, mereu trecând pe la piață. Ei, s-a întâmplat ce s-a întâmplat, iar Ruxandra nu a mai ieșit. Iar asta se întâmplă de 5 ani. Tenescu mărturisește că mereu Ruxandra i se părea tot mai bătrână și asimetrică de când nu mai ieșea din casă.
- Ultima dată când am fost în vizită, spune Tenescu, Ruxandra arăta ca o babă de 90 de ani cu o mână mai mică decât cealaltă și cu un picior complet paralizat.
- Cum v-ați dat seama? întrebă detectivul.
- Am călcat-o din greșeală și nu a avut nicio reacție, după 10 secunde a spus un „Au!” neîncrezător. Și fața era îngrozitoare, un ochi nu îl putea deschide și gura era trasă în jos, vorbea cu jumătate de gură.
- Iar domnul Tontu ce vă spunea când o vedeați pe doamna Ruxandra?
- Spunea mereu că are o viroză, dar se vedea de la colțul satului că nu era așa.
- Are frați, surori?
- Nu, e singur la părinți, dar mumă-sa și taică-său au murit, Dumnezeu să-i ierte.
- Are copii?
- Un băiat, Abram, înseamnă „tatăl este înălțat”.
- El știe?

- Da, a și văzut substanțele dar nu le cunoaște.
- Atunci, haideți să mergem la familia Tontu și...
- Și?
- Mai vedem, domnule Tenescu.
Au ieșit din cafenea și au pornit spre casa familiei Tontu.
- Alo? Bună ziua, detectivul Huțan. La casa familiei Tontu. Puteți veni, domnule Argiles?
- Da, doar îmi fac datoria.
Ajunși în fața casei familiei Tontu... o casă ce-ar rezista și la cutremur și la inundații.
- Casa asta rezistă și la ploaie și la vânt...
- Și la experimente.
- Ce ați spus, domnule detectiv?
- Ultați, a venit domnul polițist Argiles...
- Bună ziua, bună ziua! Hai să intrăm.
Când Huțan se întoarce vede chipul Ruxandrei. Era o față mutilată prin care încă circulă sânge. Fără ezitare polițistul intră în casă.
- Bună ziua, polițistul Argiles șeful de la rutieră, sunt însoțit de părintele Tenescu și detectivul Huțan pentru niște răspunsuri.
- Ce răspunsuri? întrebă îngrijorată Ruxandra.
- În legătură cu soțul d-voastră, Tontu Persiciliu.
Ruxandra i-a invitat, i-a servit cu o cafea și și-a chemat fiul. Fără să se mai abțină, Ruxandra a început să plângă.
- Până se liniștește mama ta vom vorbi cu tine, Abram, bine?
- Ok.
- Referitor la tatăl tău, părintele...
- Nu îi spuneți părintele pentru că a fost, este, și va fi până în veci un ateu, scuză-mă mamă nu pot păstra jurământul.
- Nici eu nu mai vreau să-l păstrez, Abram, și îi strânse mâna ușor și delicat.
- Deci ne puteți spune toată povestea?
- Da, încep eu. Tata este un ateu, dar noi nu. El a fost un chimist, apoi un geniu, apoi un nebun. Notat?
- Notat, vă rog continuați, domnișorule Abram.
- Fiind în sufletul lui un chimist făcea mici experimente pe fructe, pe portocale cel mai mult.
- Și de ce a fost dat afară de la universitate?
- Folosea materiale de acolo în scopuri personale, interveni Ruxandra.
- La un moment dat tata a făcut o formulă ce lungea perioada de viață a portocalei. După a încercat pe un pepene, pe un șobolan apoi...
- Pe mine, spuse Ruxandra.
- Dar a realizat că lipsește ceva. Acel lips a creat boala mamei cu care se chinuie fiecare secundă.
- Și eu tot cred că ne iubește și nu a vrut și e un om bun.
- Mamă, știi că suntem de părți diferite.
- Toate la timpul lor, Abram. După această catastrofă a fugit, nu înainte să jurăm că nu vom spune nimănui, dar...
- Nu ați rezistat, vă înțeleg. Știți unde este domnul Persiciliu?
- Nu, oricum nu departe.
- De ce spuneți asta?
- Am o presimțire, știți e un soț bun doar că l-a apucat nebunia.
- Și care este cauza?
- Abram.
- Cu ce am greșit eu?
- Tatăl tău și-a dorit dintotdeauna să fii mândru de el.
- Și am fost.
- Dar nu ai arătat asta, Abram.
- Mulțumesc pentru răspunsuri, spuse domnul polițist.
- Puteți veni oricând să vă spovediți doar să țineți post înainte.
- La revedere!
- La revedere! Dacă mai aflați ceva vă rog să ne spuneți, domule Huțan.
- Nicio problemă, o zi frumoasă!
-Asemenea!
Apoi închise ușa. Ruxandra se liniștise dar Abram era tulburat. Nu crezuse niciodata că tatăl lor ține atât de mult la familie și mai ales că îl iubea atât de mult. Regreta indiferența sa din ultimii ani și-l sună pe Argiles pentru a-l căuta. Îl căută prin bar, la cafenea, la clubul de chimiști și nimic până când...
- Alo? Bună ziua, preotul Tenescu vă deranjează. Domnul Tontu Persiciliu a venit la biserică și vrea să-și îndrepte greșelile.
- Atunci veniți la secția de poliție.
- La ora 13:01, la revedere!
13:00, o oră grea pentru secție, caz de așa o complexitate nu a mai fost de 10 ani și nici acela nu se compară cu acesta. Era o masă lungă unde stătea Ruxandra Tontu, Abram Tontu, episcopul Daniel, preotul Tenescu, polițistul Argiles, șeful poliției Zambilescu, detectivul Huțan și bineînțeles domnul Persiciliu Tontu, pe lângă mulțimea de afară ce-și dorea serul veții veșnice fără boală și fără chin.
- Astăzi ne aflăm aici pentru a pune capăt cazului pipetei. Povestea și alte informații le-am aflat de la doamna Ruxandra Tontu și de la domnișorul Abram, vă mulțumim. De asemenea, alte informații le-am aflat și de la preotul Tenescu, vă mulțumim de asemenea. Domnul doctor va întârzia puțin, vă rog să-l scuzați domnule polițist.
- Mda, după cum a spus detectivul Huțan atât părintele cât și consoarta și fiul domnului Tontu au mărturisit în mod voluntar și chiar s-au implicat în căutarea acestuia.
Persiciliu a lovit cu pumnul în masă uuitându-se fix la cei trei, a urmat o pauză lungă.
- Din ce am înțeles, domnul Persiciliu a făcut o faptă de neiertat și l-a jignit pe Atotputernicul, spuse episcopul Daniel. Ce scop ai avut creștine?
- Sunt ateu, domnule episcop.
- Și ai fost numit preot?! De neacceptat, acest lucru trebuie să se schimbe și voi fi responsabil dar după sfârșirea cazului. Eu nu mai am de adăugat, și se crucește.
- Să revenim la întrebarea domnului episcop, care a fost scopul domnule Persiciliu? întrebă Zambilescu.
- Să iau darul lui Dumnezeu.
Episcopul se crucește.
-Și ce ai rezolvat? continuă Zambilescu.
-Mi-am nenorocit nevasta.
Se crucește și părintele.
-Măcar ai recunoscut. Femeia ta va beneficia de cea mai înaltă asistență medicală. Unde este pipeta, Persiciliu?
-Domnul Persiciliu, îl corectă acuzatul.
-Unde e? întrebă nervos șeful poliției.
-Am spart-o și e în țărână.
-În țărână să fie. Și totuși...Argiles, percheziționați-l.
-Dar...
-Lăsați madam Ruxandra, aici poliția își face datoria, răspunse Zambilescu.
-Am găsit pipeta, exclamă Argiles.
-Taci! spuse Persiciliu.
-Rușine, să votăm! Da, pentru distrugerea pipetei, nu, pentru păstrare, căci oricum acuzatul va fi închis pe viață pentru acestă descoperire.
-Dar va revoluționa lumea!
-Nu, tontule, asta e moartea. Vot, vot!
-Nu de la Zambilescu.
-Nu de la Argiles.
-Nu de la doctor, scuzați-mă, am urmărit în umbră, spuse râzând isteric.
- Nu de la Huțan.
- Da de la episcop, e păcat oameni buni.
- Da pentru biserică.
- Nu, Ruxandra Tontu. Abram?
- Da, pentru biserică.
- Prin vot am decis, chiar dacă procentajul e spre păstrare o vom distruge pentru biserică.
- Mulțmim, vom trăi în pace de acum!
Iese șeful Zambilescu afară și lămurește lumea, Argiles îl conduce pe Persiciliu la mașina care are ca destinație pușcăria fiind însoțit de Abram și Ruxandra, preotul și episcopul plecând iar doctorul distruge picătura adăugând spirt medicinal.
Huțan privește tabloul, vede o familie chinuită dar în final fericită printr-un mod straniu și cum se restabilește liniștea monotonă în oraș. „Lumea e ciudată” își spuse în gând și nimeni nu-l putea contrazice.

Raluca Ciucanu

TREI PERSPECTIVE FILOSOFICE CONTEMPORANE ASUPRA COMUNICĂRII LINGVISTICE

Bertrand Vergely (n. 1953) este un filosof și un teolog francez. Este absolvent al Școlii Normale Superioare din Saint-Cloud. A predat la Sciences Po Paris și mai predă încă la Institutul de Teologie Ortodoxă Sfântul Serghie și la Institutul de Studii Politice din Paris.

Autorul are o activitate științifică bogată, iar într-un interviu din 2011 el declara: „Am scris lucrări în trei direcții. 1.) Popularizarea filosfiei și a istoriei filosofiei. 2.) Reflecții asupra experientelor - limită ale morții, ale suferinței și ale răului. 3.) Scrieri despre fericire și credință."

Între operele sale reprezentative, apărute în volume, cele mai multe la editurile „Malin" și „Alain Michel", amintim: Platon, 1955; Filosofii moderni, 1997; Vechii filosofi, 2002; Aristotel sau arta de a fi înțelept, 2003; Credința, sau nostalgia mirificului, 2004; Tăcerea lui Dumnezeu, 2006; Devino ceea ce esti, 2014; Convorbiri pe țărmul morții, 2015 etc.

Dintre scrierile sale de popularizare ne-a atras atenția compendiul Les philosophes contemporains [Filosofii contemporani], Éditions Milan, col. „Les essentiels Milan", no. 98, iunie 2004, destinat lumii universitare. Cartea constituie un excurs în filosofia de după al Doilea Război Mondial și observă filiația vechilor probleme al filosofiei și noile perspective asupra lor. „Nu trebuie să rămânem orbi, gândirea contemporană n-a inventat totul. Dar nu trebuie să fim nici prea severi. Gândirea contemporană există. Într-un mod profund, mai întâi, făcându-ne sa ne dăm seama despre lucruri pe care nu le-am perceput încă. Iar uneori se manifestă într-o manieră genială ", se spune in prefață.

Ne-am oprit la trei din cei 27 de filosofi discutați în lucrare, pentru că ei au în comun meditația filosofică asupra limbajului și asupra comunicării interumane: John Austin, părintele pragmaticii, Michel Serres, teoretician al semanticii și Jacques Derrida, inițiatorul deconstructivismului.

JOHN AUSTIN ȘI LIMBAJUL

Unde se află realitatea? Pentru filosoful englez John Austin ea începe odată cu cuvintele noastre; mulțumită lor, noi acționăm asupra realului.

Critica metafizicii

Limbajul, care este instrumentul gândirii, îi este acesteia uneori obstacolul principal. Într-adevăr, se întâmplă să vorbim în gol și, crezând că am perceput realitatea, nu facem decât să confundăm cuvintele cu lucrurile. Credem că ne însușim o realitate prin limbaj, pe când - în fapt - limbajul nu dă seamă decât despre el însuși. Prin anii 1930, în jurul logicianului și filosofului Rudolf Carnap (1891-1970), un cerc gânditori, cercul de la Viena, a criticat intens metafizica. Ei îi reproșau acesteia că este o falsă știință, care se folosește de cuvântul „a fi" - care desemnează la fel de bine existența (masa este), ca și o relație logică (masa este albă) - pentru a face ca o existență să fie considerată drept o relație, iar o relație, drept o existență. Sau, pentru a fi încă și mai precișI, pentru a confunda gândirea cu realitatea și realitatea cu gândirea. Nu tot ceea ce este real este, în mod inevitabil, și rațional și nu tot ceea ce este rațional nu este, cu necesitate, și real. Cuvintele nu sunt lucruri, dar nici lucrurile nu sunt cuvinte și ar fi mai bine dacă înțelepciunea și-ar aminti mai adesea acest lucru. Prin anii 1960, în preajma lui John Langshaw Austin (1911-1960), școala, numită de la Oxford, a reformulat, asemănător, critica, aprofundând-o.

Noțiunea de „Performativ"

John Austin a revoluționat înțelegerea limbajului prin conceptul de performativ, arătând că cuvintele pot să acționeze și să creeze.

„<<Te iau de soție>>. Cum să denumim un enunț de acest tip? Eu propun să-l numim drept o propoziție performativă sau un performativ. Termenul „performativ" provine din englezescul perform, care înseamnă „a acționa". El indică faptul că a produce un enunț și a face o acțiune înseamnă același lucru."

(John Austin, Când a zice înseamnă a face)

Când vorbim, va remarca Austin, suntem victimele unui efect al limbajului. Ne imaginăm ca limbajul retrimite la o realitate, pe când, de fapt, el o instituie. Realitatea nu se găsește în afara limbajului ca ceva prestabilit, pe care limbajul și l-ar putea însuși. Realul nu este separabil de limbaj, care nu guvernează niciodată realitatea în sine, deoarece el este preocupat să exprime acțiunea oamenilor în contextul chiar al acestei realități. Așadar, să nu confundăm acțiunea indivizilor asupra lucrurilor cu lucrurile în sine. Acesta este înțelesul pe care trebuie să-l dăm faimoasei distincții imaginate de Austin, între <<constatativ>> și <<performativ>>. Limbajul nu se încadrează în sfera constatativului (el nu constată existența unui real prealabil, aflat în afara sa). El ține de domeniul <<performativului>> (el acționează și exprimă acțiuni omenești), după cum o arată enunțuri precum <<Declar ședința deschisă>>, <<Promit>> sau <<Îmi cer scuze >>. Toate aceste propoziții, în care cuvintele au cu adevărat consecințe, arată că limbajul acționează și că ceea ce numim realitate este rezultatul unei acțiuni. Se cuvine, așadar, atunci când vorbim, să nu cădem în capcana cuvintelor și să conștientizăm faptul ca de fiecare dată se găsește o anumită valoare, îmbrăcând trei forme posibile: referința la real (valoarea locuționară), situația celui care vorbește (valoarea ilocuționară) și consecințele a ceea ce a fost enunțat (valoarea perlocuționară).

Procedând la aceste discriminări critice, cu scopul de a nu-i situa pe cei care vorbesc și urmările discursului lor în locul realității, Austin a elaborat ceea ce el a denumit o <<pragmatică>> a limbii, care constă în reiterarea a ceea ce este spus la contextul în care acesta este exprimat. A fi pragmatic în acest mod înseamnă a reveni la limbajul obișnuit, lăsând loc apariției multiplicității nuanțelor, care guvernează întreaga viață. Aspect pe care îl uităm prea adesea. Filosoful chinez Confucius (către 555-479 a. Chr.) le recomanda viitorilor principi care vor guverna să înceapă prin a alcătui un dicționar. O prevedere înțeleaptă. Deoarece atâtea conflicte provin din neînțelegerile legate de cuvinte. Orice profesor de filosofie îi învață acest aspect pe discipolii săi, asemenea lui Socrate (470-399 a. Chr.): înainte de a vorbi, se cuvine să știm despre ce vom vorbi.

Din perspectiva lui Austin, limbajul nu ne oferă calea înspre existența în sine a lucrurilor, ci către acțiunea indivizilor asupra lucrurilor. A înțelege limbajul înseamnă, așadar, să ne lecuim de iluzia ce constă în a crede că putem lua în stăpânire realul.

MICHEL SERRES ȘI COMUNICAREA

Specificul gândirii fiind de a determina cugetarea și, în consecință, de a face să circule cunoașterea, individualitatea gândirii constă în aptitudinea sa de a transpune și de a comunica, după cum ne reamintește Michel Serres.

Lumea este o rețea

În secolul al XVII-lea, Leibniz (1646-1716) a produs o adevărată revoluție a gândirii, imaginând lumea drept o vastă rețea de semne, în care totul retrimite la întreg, fiecare lucru reflectând, din perspectiva sa, ansamblul celorlalte lucruri. Imaginarea în acest mod a lumii chiar corespunde unei revoluții a gândirii, pentru că ea ne permite să înțelegem cum individualul se armonizează cu întregul și întregul cu individualul. De asemenea, înțelegem cum efemerul și finitul pot concorda cu eternul și infinitul.

Când se pleacă de la limbaj și de la semnele lingvistice, se clarifică numeroase probleme. Aceasta este, astăzi, perspectiva filosofului și scriitorului francez Michael Serres (n. 1930).

Calea științifică a lui Hermes

Michel Serres, adept al lui Leibniz, nu a încetat, pe tot parcursul operei sale așezate sub semnul lui Hermes, să dezvăluie cum crearea de concepte filosofice se asociază cu propagarea semnificației.

„Traversarea marină din Nord-Vest realizează comunicarea Oceanului Atlantic cu cel Pacific prin ținuturile reci ale Marelui Nord canadian. Ea se deschide, se închide, se răsucește de-a lungul imensului arhipelag arctic, pe lungimea unui labirint complicat de golfuri și canale. Călătoria este dificilă. Căile de acces sunt rare și, uneori, închise. Științele exacte nu sunt legate de științele umaniste printr-un simplu interval, o interfață sau un spațiu neted. Pasajul marin din Nord-Vest corespunde, în oglindă, cu relațiile complicate dintre acestea."

(Michael Serres, Pasajul marin din Nord-Vest)

Ilustrație: Alexandra Krah

Când devenim limbaj, înțelegem că limbajul lumii este răspunsul la întrebările pe care ni le punem despre lume. Lumea se găsește în el în oarecare măsură, precum un mare poem viu, ba chiar ca <<un cântec uriaș >>, spre a relua expresia lui Jean Giono (1895-1970) din Le Chant du monde [Cântecul lumii]. Prin imaginea vieții ce se află aici se vorbește infinitului. Valorificând toate acestea relativ la rațiune și știință, rațiunea, ca și știința, se vor găsi schimbate. Rațiunea și știința au, într-adevăr, un aspect simplificator și, chiar prin acest fapt, distrugător, ba uneori chiar purtător de moarte. Aceasta provine dintr-un refuz de a gândi lucrurile din perspectiva unei rețele de limbaj și de semne lingvistice. Și, dincolo de acest refuz, situația provine și dintr-o dorință de a acapara lumea într-un mod violent. Dacă încetăm de a dori stăpânirea lumii de o manieră violentă, din dorința de a o subjuga, îndată logica distrugerii și a reificării încetează. Lumea începe să vorbească. Un lucru trimite la altul. Atunci când o discuție este inteligentă, o idee determină o alta, provocând un fenomen de propagare și de expansiune, precum în geneza Universului. Când un artist este inspirat, o idee are drept consecință o alta, exact în aceeași manieră. Faptul acesta arată în mod deosebit că prietenia, inteligența și creația se țes profund în limbaj și în semnele lingvistice. Totul ne vorbește când suntem pe tărâmul prieteniei, al inteligenței și al creației. Faptul că o idee atrage o alta, că un semn și un limbaj trezesc un alt semn și un alt limbaj trebuie analizat cu atenție. Este vorba despre un aspect esențial. Creația este „traducere": trecre de la un plan la altul. Metafora, care se găsește la baza imaginii poetice, înseamnă în greacă meta phora, faptul de a străbate un fluviu trecând de la un mal la celălalt. Orice creație este meta-foră, tra-ducere, tra(ns)-versare. Astfel, știința progresează operând astfel de treceri. Preluând modele dintr-un domeniu într-altul. Folosind, de pildă, mașina spre a explica Natura. Făcând apropieri între biologie și sociologie sau între psihologie și fizică. Savantul care inovează este un tra-ducător. Un podar. Asemenea poetului. Asemenea lui Hermes, zeul grec al raspântiilor și al trecătorilor. De aici reiese faptul că există multă poezie în știință și multă știință în poezie. Un artist interpretează o lucrare în fața publicului și astfel îi dă viață. Savantul face la fel. El face să trăiască opera Naturii. Atunci când ajunge la acest punct, știința este fericită. Savantul regăsește atunci înțelesul originar al cuvântului cunoaștere [fr. savoir], care vrea să semnifice savoare [fr. saveur]. (Joc de cuvinte intraductibil în limba română - n. trad.)

Știința de mâine va fi deliciu, savoare. Ea va face să vibreze prietenia, invenția și inteligența, ne spune Michel Serres. Sau ea nu va exista.

Savantul este un podar. Asemenea poetului care interpretează sufletul nostru și viața, trebuie să fie transmise și spiritul și lumea, ne spune Michel Serres.

JACQUES DERRIDA ȘI ÎNTOARCEREA POEȚILOR

Poezia este o gândire sensibilă, ne reamintește Jacques Derrida. Ea dă naștere la bogăția ascunsă a rostirilor filosofice.

Scriitura și rostirea

Nietzsche (1844-1900), în secolul al XIX-lea, s-a opus cu virulență la ceea ce el a numit <<platonismul filosofiei>>. El i-a reproșat lui Platon (438-348 a. Chr.) nihilismul, constând în dorința de a cauta un înțeles vieții în altă parte decât în ceea ce se afla în lumea sensibilă și în trup. Așadar, unei vieți conforme cu inteligibilul, el a contrapus viața conformă cu sensibilul și cu corpul. După Jacques Derrida (n. 1930), o astfel de reabilitare a sensibilului de către Nietzsche are o înrâurire considerabilă, mai cu seamă în ceea ce privește practica gândirii. Căci, după cum subliniază Hegel (1770-1831), noi gândim în cuvinte. Or, noi avem tendința de a uita acest lucru. Tentația spontană a spiritului este de a idealiza lucrurile. De a dori să le luăm în posesie direct, negând limbajul, care este suportul gândirii și care ne permite să accedem la lucruri. Idealismul își imaginează întotdeauna că poate să înțeleagă lumea nemediat, omițând faptul că trebuie să facem un ocol prin limbaj. Această idealizare este izvorul iluziilor științei, dar și a violenței practicate uneori de aceasta. Știința are pretenția de a domina lumea și de a impune peste tot transparența. Ea ar dori să evite întâlnirea de opoziții și să înlăture lumea sensibilă. De aici, necesitatea de a efectua critica unui astfel de științe, revenind la o gândire sensibilă, care ține seama de cuvinte și de limbaj.

O astfel de gândire există în scriitură, care este gândire devenită sensibilă, concretă, fixându-se în materialitatea semnelor scrise. Ea se opune rostirii, care este specifică unei gândiri abstracte, neînscrisă în carnea realului. În dialogul lui Platon, Phaidros, există un pasaj pe parcursul căreia Platon exclude net scrierea, favorizând rostirea. Pentru Jacques Derrida, acest dialog este semnificativ cât privește orientarea pe care a luat-o gândirea occidentală. În momentul în care Platon a ales vocea și cuvântul în defavoarea scrisului, gândirea occidentală a ales rațiunea abstractă, negând limbajul. De aceea este necesar să revenim la gândirea sensibilă.

Deconstrucția

Jacques Derrida este un important gânditor al deconstructivismului, care este arta de a scoate la suprafață multitudinea de semnificații refulate de o anumită practica a gândirii raționale.

„Merleau-Ponty scria: <<Comunicarea în literatură nu constă într-un simplu apel al scriitorului la niște semnificații care ar face parte dintr-un aprioric al spiritului uman: mai degrabă ea le incită printr-un impuls sau printr-un tip de acțiune oblică. În cazul scriitorului, gândirea nu-i îndrumă dinafară limbajul: scriitorul este el însuși asemenea unui nou idiom care se alcătuiește...>>
<<Cuvintele mele mă surprind pe mine însumi și îmi structurează gândirea>>, spunea tot el, în altă parte."

(Jacques Derrida, Scriitura și diferența)

Gândirea sensibilă este ilustrată de poezie. Specificul limbajului poetic constă în a fi un limbaj în care totul trăiește. Sufletul, ca și trupul. În același timp, limbajul este și muzică și reprezintă o deschidere spre o multitudine de semnificații, impulsionând imaginația și stimulând gândirea. Dar ea rămâne ascunsă, acoperită de obișnuitele noastre, cele ale gândirii abstracte. Așadar trebuie să o regăsim, „citind" altfel gândirea, dar și filosofia. Plecând, nu numai de la punctul de vedere al rațiunii, spre a elabora o știință, ci de la o gândire vie, cu scopul de a găsi în aceasta un limbaj însuflețit.

O asemenea experiență trimite înspre ceea ce Jacques Derrida numește deconstrucție, care nu este sinonim cu distrugere, ci cu o altă perspectivă asupra gândirii. În lumea iudaică, se vorbește mult de problematica scriiturii în legătură cu cuvântul lui Dumnezeu. Căci, pentru iudaism, nu există vreo opoziție între poezie și gândire. Gândirea este întotdeauna frumoasă și poezia ne face întotdeauna să gândim. Tocmai această unitate trebuie sa o regăsim. Platon și Vechii Filosofi vorbeau de bine, frumos și adevăr, care desemnau același lucru: kalos ke agathon. După Jacques Derrida, e necesar să facem să reapară tocmai această unitate originară, dând viață semnificațiilor multiple care se ascund în discursuri, dacă vrem să putem gândi.

Gândirea face corp comun cu limbajul sau ea nu există. Căci, ne reamintește Jacques Derrida, doar raliindu-se limbajului ea devine o gândire plină de vitalitate.

Selecția textelor, traducerea și prezentarea
prof. Alexandru Ciubîcă
Târgu-Mureș

Echipa

CONSILIERI EDITORIALI
Călin Vlasie
Nicolae Băciuț
Lazăr Costel

REDACTOR-ȘEF
Viorica-Macrina Lazăr

EDITORI
Luminița Csiki
Mihaela Ilisan
Mirela Laczko-Rusu
Ligia Cătinean
Cristina Coșarcă
Anca-Maria Hângan-Țifrea
Cristina Pop-Dobrean
Anda Elena Ianoși
Alexandru Ciubîcă
Doina Țifrea
Aurora Pașcan
Aurica Ujică
Andra Borș
Floarea Natea
Mariana Mureșan
Mirela Petruț

AUTORI
Octav Ardeleanu
Alexandra Dobandi
Ioana Casiana Hanga Ilovan
Xenia-Simina Vîga
Maria Donciu
Gabriela Lupu
Hristina Doroftei
Cosmina Marcela Oltean
Raluca Ciucanu
Alexandru Ciubîcă

CONCEPȚIE GRAFICĂ
Matheea Negruț

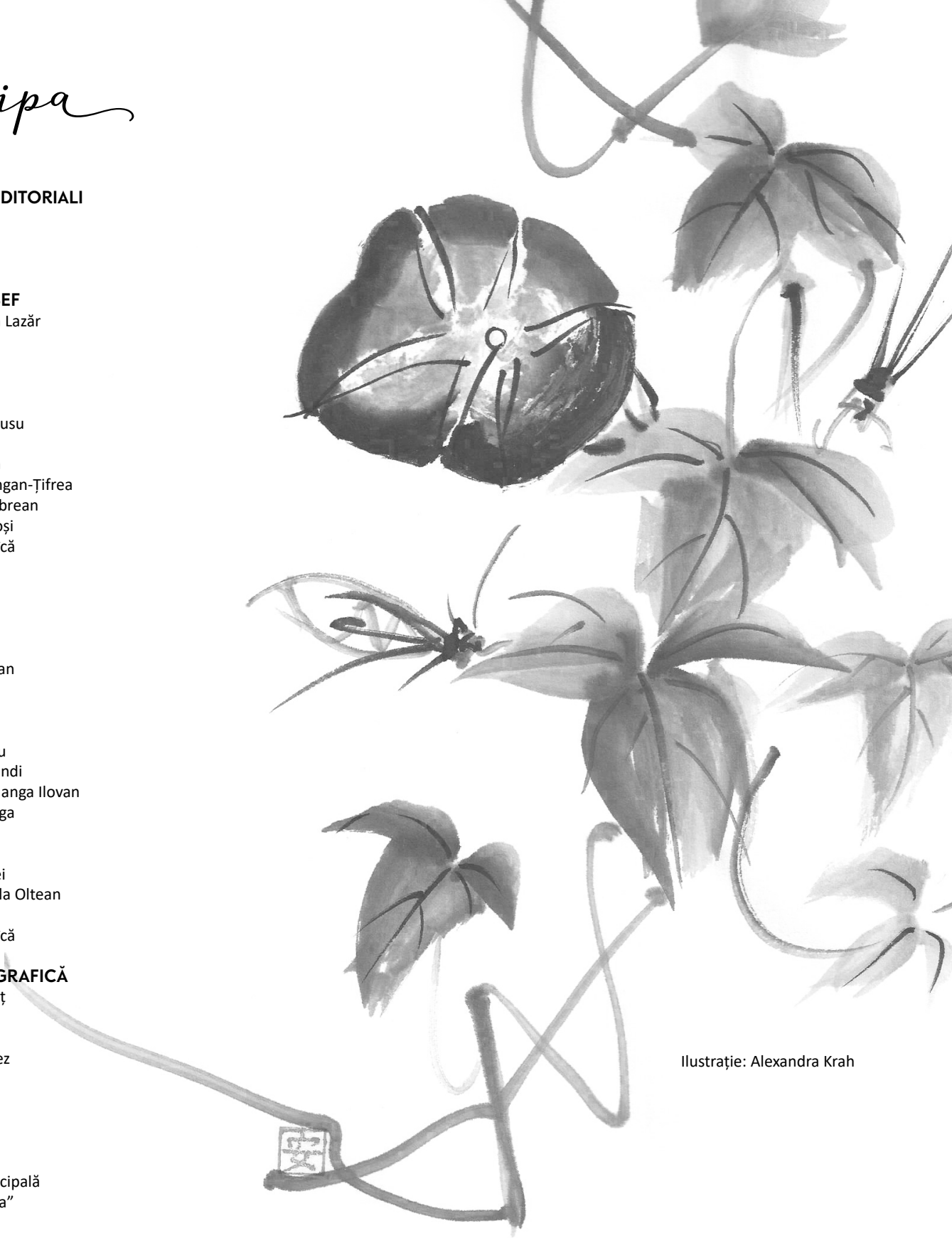
FOTOGRAFIE
Diego Hernandez

ILUSTRAȚII
Alexandra Krah

REALIZATOR
Biblioteca Municipală
„George Sbârcea”

SPONSOR
Romaqua Group

ISSN 2537 - 1606
ISSN-L 2537 - 1606

Ilustrație: Alexandra Krah

Contact

Vă așteptăm cu drag lucrările la adresa de e-mail:
toplitera@yahoo.com

FUNDAȚIA MIRON CRISTEA
Primăria TOPLIȚA
ROMAQUA GROUP
CENTRUL CULTURAL TOPLIȚA
BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „GEORGE SBÂRCEA”